

УНИВЕРЗИТЕТ ПРИВРЕДНА АКАДЕМИЈА У НОВОМ САДУ

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕКОНОМИЈУ И ИНЕЖЕЊЕРСКИ МЕНАџМЕНТ У НОВОМ САДУ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ „Болоњски процес и утицај на менаџмент и контролу квалитета у високом образовању“ КАНДИДАТА Драгана Турањанина -обавезна садржина-

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>Наставно-научно веће Факултета је 15.05.2018. године, одлуком број 9/5, формирало комисију за писање извештаја о подобности докторске дисертације под насловом „Болоњски процес и утицај на менаџмент и контролу квалитета у високом образовању“.</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. Проф. емеритус Зорка Грандов, професор емеритус, изабрана у звање емеритуса 30.09.2014. године, Факултет за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду – ментор.</p> <p>2. Проф. др Марко Царић, редовни професор, ужа научна област: Мултидисциплинарна економска, изабран 20.02.2012. године, Правни факултет за привреду и правосудје у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду – председник комисије.</p> <p>3. Проф. др Лазар Ожеговић, ванредни професор, ужа научна област: Менаџмент, изабран у звање 22.10.2012.године, Факултет за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду, Универзитет Привредна академија у Новом Саду – члан комисије.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Драган Никола Турањанин</p> <p>2. Датум рођења, општина, Република: 17.11.1959. год. Приштина, Република Србија</p> <p>3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 06.2003. године, Економски факултет у Приштини Стратегија тржишне и организационе трансформације у функцији реструктурирања предузећа</p> <p>4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: магистар економских наука</p> <p>5. Радно искуство: 35 година.</p> <p>6. Публиковани радови по категоријама:</p>
Референце међународног нивоа (публикације у међународним часописима, међународне изложбе и уметнички наступи)
<p>1. <i>D. Turanjanin, M. Janjić, M. R. Žižović</i>, Comparative analysis of two hunting events in Serbia, <i>Quaestus</i>, 12 (VII) (2018), 91-99. (ISSN: 2285-424X, eISSN 2343-8134, published by Faculty of Management in Tourism and Commerce, Dimitrie Cantemir Christian University, Timisoara, Romania). (M53)</p> <p>2. <i>M. R. Žižović, D. Turanjanin, M. Janjić</i>, Multi-criteria analysis of accompanying events of festival Haymaking on Rajac in Serbia, <i>Quaestus</i>, 12 (VII) (2018), 100-107. (ISSN: 2285-424X,</p>

- eISSN 2343-8134, published by Faculty of Management in Tourism and Commerce, Dimitrie Cantemir Christian University, Timisoara, Romania). (M53)
3. M. R. Žižović, Mladen Janjić, D. Turanjanin, M. M. Žižović, Multi-criteria analysis of possibilities in rural tourism, *Quaestus*, 10 (2017), 123-130. (ISSN: 2285-424X, eISSN 2343-8134, published by Faculty of Management in Tourism and Commerce, Dimitrie Cantemir Christian University, Timisoara, Romania). (M51)
 4. D. Turanjanin, Lj. Stojmirović, N. Damljanović, M. Žižović, Standardization of competence evaluation of graduate students, *Vesnik*, Vol. 1, No. 1, 2013, pp. 70-75. (M53)
 5. D. Turanjanin i M. Žižović, *Managment efficiency evaluation*, International scientific conference UNITECH, Габрово, новембар 2010. ISSN 1313-230X (M33)
 6. M. Žižović, D. Turanjanin i N. Deretić, *Рурални туризам у туристичкој понуди Србије*, Туризам и рурални развој-савремене тенденције, проблеми и могућности развоја, Требиње, октобар 2011. ISBN 978-99955-664-2-5, (COBISS.BH-ID 2222360) (M33)
 7. D. Turanjanin, M. Žižović i N. Deretić, *About recommendations for election of secondary school*, International scientific conference UNITECH, Габрово, новембар 2011. ISSN 1313-230X (M33)
 8. М.Жижовић, Ј.Цвијановић, М.М.Жижовић, Д.Турањанин, *Туризам као шанса за економски напредак Србије*, Туризам и рурални развој – савремене тенденције, проблеми и могућност развоја, Требиње, октобар 2012. ISBN 978-99955-664-2-5, (COBISS.BH-ID 2222360) (M33)
 9. M. Žižović, N. Damljanović, D. Turanjanin, M. Žižović, *Menagment activities for higher level of medical spa resorts evaluation*, International scientific conference UNITECH Габрово, новембар 2012 (ISSN 1313-230X) (M33)
 10. M. Žižović, N. Damljanović, D. Turanjanin, M. Žižović, *Multicriteria analaysis of use alternative sources of energy from biomass*, International scientific conference UNITECH Габрово, новембар 2013., III-161-III-164 (ISSN 1313-230X) (M33)
 11. D. Turanjanin, N. Damljanović, M. Žižović, *Multicriteria approach to tourism offer of municipality of Gornji Milanovac*, International symposium on tourism and durable developmet, Темишвар, април 2014, ISSN 2285-3125 . (ISSN 2285-424X) (M33)
 12. M. M. Žižović, N. Damljanović, J. Kuzmanović-Cvetković, D. Turanjanin, M. Žižović, *Multicriteria valuation of the museum offers of spa centers in Serbia*, International scientific conference UNITECH Габрово, новембар 2014., (ISSN 1313-230X) (M33)

Референце националног нивоа (публикације у домаћим часописима, самосталне или колективне домаће изложбе и уметнички или спортски наступи у земљи)

1. Д. Турањанин и М. Жижовић, *Удружење дипломираних студената академије (универзитета) и управљање знањем*, Факултет за менаџмент Нови Сад, научни скуп: „На путу ка добу знања“, Сремски Карловци, септембар 2007. ISBN 978-86-85067-25-9 (COBISS.SR-ID 231164423)
2. Д. Турањанин, М. Жижовић и Н. Деретић, *Упоредна анализа четири типа студирања код нас*, Факултет за менаџмент Нови Сад, научни скуп: „На путу ка добу знања“, Сремски Карловци, септембар 2008. ISBN 978-86-85067-29-7. (COBISS.SR-ID 253645575)
3. М. Жижовић, Д. Турањанин, Н. Деретић, *Математичко образовање менаџера са једног универзитета у САД-у и код нас*, Факултет за менаџмент Нови Сад, научни скуп: „На путу ка добу знања“, Сремски Карловци, септембар 2008. ISBN 978-86-85067-29-7. (COBISS.SR-ID 25365575).
4. Д. Турањанин, *Образовање у Србији и светска криза*, БПШ струковних студија, ВПШ струковних студија – Блаце, саветовање: „Србија и светска криза“ - Зборник радова,

- 2009., ISBN 978-86-7169-285-4, (COBISS.SR-ID 169426956)
5. С. Михаилов и Д. Турањанин, *Емоционално компетентни руководиоци у савремено пословном амбијенту*, Мајска конференција о стратешком менаџменту, Кладово, јун 2010.
 6. М. Жижовић, Н. Деретић, Д. Турањанин, *Организација летњих школа на високо образовним установама*, Факултет за менаџмент Нови Сад, научни скуп: „На путу ка добу знања”, Сремски Карловци, септембар 2010, ISBN 978-86-85067-30-3, (COBISS.SR-ID 256160775)
 7. К. Цветковић и Д. Турањанин, *Вођење менаџмент револуције уз глорификовање квалитета*, Мајска конференција о стратешком менаџменту – МКСМ, Зајечар, мај 2011.
 8. Д. Турањанин, Н. Деретић, М. Жижовић, *Систем квалитета у Високом образовању и реална знања студената*, Факултет за менаџмент Нови Сад, научни скуп: „На путу ка добу знања”, Сремски Карловци, септембар 2011. ISBN 978-86-85067
 9. Д. Турањанин, Н. Деретић, М. Жижовић, *Multicriteria evaluation of sertan types of companies by apperciation of human factor*, 11. Факултет за менаџмент Нови Сад, научни скуп: „На путу ка добу знања”, Сремски Карловци, 2013. ISBN 978-86-85067-7, (COBISS.SR-ID 280598791)
 10. Д. Турањанин, Н. Деретић, М. Жижовић, *Додатни критеријуми ВЦО за оцену туристичких пројеката на Дунаву*, ЈУПМА: „Управљање пројектима у ИТ окружењу” – Београд, мај 2014.
 11. М. Жижовић, Н. Дамљановић, М. М. Жижовић, Д. Турањанин, *Колубарска језера као иновација у туризму Србије*, Факултет за менаџмент Нови Сад, 12. Међународна стручна конференција „На путу ка добу знања” Сремски Карловци. Србија 2014 - ISBN 978-86-85067
 12. М. Жижовић, Д. Турањанин, *Амерички болоњски модели универзитета*, Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије-FQCE, међународна научно стручна конференција, „Квалитет и изврност у образовању”-Београд, април 2015, ISBN 978-86-84531-20-1, COBISS.SR-ID 214375180, (од 20 до 24 стр.)
 13. Н. Дамљановић, М. Жижовић, М. М. Жижовић, Д. Турањанин, Универзитет Сингидунум, Пословни факултет Ваљево. Научна конференција са међународним учешћем, МРЕЖА 2015, „Умрежавање, наука, примена”, (NETSA), „Интернет презентација ескурзије мотивисане Другим српским устанком”. Ваљево, мај 2015. ISBN 978-86-7912-592-7.(US), COBISS.SR-ID 215294732, (од 114 до 120)
 14. М. Жижовић, Н. Дамљановић, М. М. Жижовић, Д. Турањанин, *Вишекритеријумска оцена могућности унапређења неразвијених регија Баната*. Факултет за примењени менаџмент, економију и финансије. Међународно научно стручна конференција, „Примењени менаџмент у функцији напредка неразвијених подручја Војводине”.-Београд, јун 2015, ISBN 987-86-84531-21-8, COBISS.SR-ID 215974924, зборник радова (електронски извор, од 9 до 15 стр.)
 15. Вошковић, Ј., Ђурић, К., Туранџанин, Д. (2017). *Solarni izvori energije u funkciji održivog razvoja*, *Ekonomija – teorija i praksa*, 10 (4), str. 49-64. (M53)
 16. D. Turanjanin i dr., *„Economic instruments of environmental protection policy“*, *Ecologica*, Vol.25, No.90, ISSN 0354 – 3285, COBISS.SR – ID 80263175 (M51)

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

„Болоњска процес и утицај на менаџмент и контролу квалитета у високом образовању“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација се састоји од Увода, V повезаних целина, Закључка и Литературе. На крају рада је дат ПРИЛОГ у коме се налази текст Болоњске декларације и резултати истраживања које је кандидат спровео путем анкете међу студентима са првог и другог нивоа студија, на узорку од 70 кандидата, од којих је 50 било са приватних високошколских установа, а 20 са државних високошколских установа. Дужина рада је 196 странице, а њен садржај је следећи:

УВОД

1. Предмет и циљ истраживања
2. Програмске фазе истраживања
3. Методе истраживања
4. Хипотезе истраживања

I глава ГЕНЕЗА РАЗВОЈА МЕНАџМЕНТА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

1. Развој теорије менаџмента
 - 1.1. Менаџмент процеси
2. Свест о значају менаџмента у високом образовању
 - 2.1. О менаџерској професији
 - 2.2. Европски и САД концепт **Error! Bookmark not defined.**
 - 3.3. Традиција и културно наслеђе и менаџмент у високом образовању **Error! Bookmark not defined.**
3. Корпоративно управљање и јавни интерес
 - 3.1. Корпоративно управљање
 - 3.1.1. Појам
 - 3.1.2. Карактеристике
 - 3.2. Јавни интерес
 - 3.2.1. Појам јавног интереса
 - 3.2.2. Однос јавног интереса и јавних овлашћења
4. Специфичности менаџмента у високом образовању
 - 4.1. Установе у државном власништву и менаџмент
 - 4.2. Установе у приватном власништву и менаџмент

II глава КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

1. Општи појам квалитета и контроле квалитета
2. Модели за унапређење квалитета у високом образовању
 - 2.1. Унапређење квалитета методама прописаним законом и правилницима о акредитацији

- 2.2. Унапређење квалитета PDCA методом
- 2.3. Унапређење квалитета методама унапређивања квалитета наставног особља
3. Приказ и анализа обезбеђења квалитета у високом образовању у појединим Европским земљама
 - 3.1. Немачки систем обезбеђења квалитета
 - 3.2. Холандски систем обезбеђења квалитета
 - 3.3. Систем обезбеђења квалитета у Нордијским земљама
4. Унапређивање квалитета високошколске установе преко брендирања свог назива

III глава СТУДЕНТИ И ЊИХОВЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

1. Студенти као корисници услуга у високом образовању
2. Појам и дефинисање студентских компетенција
 - 2.1. Студирање базирано на компетенцијама студената - искуство САД-а
 - 2.2. Студирање базирано на компетенцијама студената - Европски концепт
3. Организација високошколске установе и активно учешће студената у патиципацији и у одлучивању
4. Студентски парламент
5. Партиципација студената у органима установе
6. Оцена установе од стране студената

IV глава САВРЕМЕНИ КОНЦЕПТ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА - ХАРМОНИЈА ДОБРОГ МЕНАЏМЕНТА И ИНТЕРНЕ И ЕКСТЕРНЕ КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА

1. Интерна контрола квалитета
 - 1.1. Појам и карактеристике
2. Екстерна контрола квалитета
 - 2.1. Појам и карактеристике
3. Однос интерне и екстерне контроле квалитета

V глава БОЛОЊСКИ ПРОЦЕС - ОСАМНАЕСТ ГОДИНА ПОСЛЕ

1. Почети и развој
2. "Болоња" на Западном Балкану
3. Болоњски процес након имплементације

ЗАКЉУЧАК
ЛИТЕРАТУРА

ПРИЛОГ - ИСТРАЖИВАЊЕ

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Ова докторска дисертација на један свеобухватан начин, користећи све познате научноистраживачке методе, анализира основни предмет рада – Болоњски процес и све оно што је његова примена и имплементација учинила образовном систему у Србији, али и у Европи.

У првом делу рада анализиран је историјски концепт развоја менаџмента у високом образовању, уз осврт када се јавила свест о значају менаџмента у високом образовању. На том месту се анализирао развој и пракса која постоји у САД-у и у Европи, као и веза између културног наслеђа и традиције једног подручја, те евентуалне специфичности које могу настати приликом организације високог образовања. Такође, уско везано за менаџмент у високом образовању појављују се још два појма, а то су јавни интерес и јавна овлашћења, наспрам државног, односно приватног власништва високошколских установа, те је кандидат и ове спакте обрадио.

У другој глави кандидат је обрадио контрола квалитета, где је из општег дефинисања и појмовног одређења, пронашао адекватне моделе за унапређење квалитета у високом образовању. Сасвим разумљиво, анализирали су се и стандарди унапређења квалитета који су као такви постављени пред високошколске установе у Србији, окружењу и свету, уз проналажење везе између персоналног и материјалног супстрата и имплементације стандарда квалитета у високом образовању.

Трећа глава овог рада анализира положај студената као корисника услуга високог образовања. Наведени положај се посматра кроз призму историјског, компаративног, али и правног концепта и легислативе која уређује дати положај. У овој глави се кандидат позабавио и са практичним искуствима која се тичу саме спремности студената да активно учествују у уређивању свог положаја, као и у којим областима високог образовања то чине, колико заиста разумеју читав систем високог образовања, обзиром на то да још увек немају, или углавном немају довољно животног искуства које само по себи поставља питања релевантна за положај студената, вредност њихових компетенција, али и каснију примењивост стечених компетенција, могућност запослења и сл.

Четврта глава је окренута ка савременом концепту високог образовања и ка анализи конкретних стандарда које су високошколске установе у обавези да имплементирају у своје опште акте и у своју организацију. Овде се посебно појмовно одређују интерна и екстерна контрола квалитета високошколских установа и механизам њиховог деловања.

Пета глава овог рада анализира прилике које су довеле до самог покретања Болоњског процеса, његов развој, имплементацију и утицај на реформу високог образовања у Европи, али и посебно у земљама Западног Балкана.

На крају рада, у закључку, аутор је истакао своје резултате и закључке до којих је дошао у раду.

У раду је, након пописа литературе дат и прилог са текстом Болоњске декларације и са резултатима које је кандидат добио истраживањем путем анкете, на узорку од 70 студената првог и другог нивоа студија.

VI ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат своје закључке износи кроз читав рад, критичким освртом на анализирани институте, али главни закључци се налазе на крају рада, где кандидат на свеобухватан начин износи своје закључке, али их притом и образлаже, поткрепљене претходним радом и истраживањем. Са сигурношћу се може рећи да је кандидат своје постављене хипотезе у потпуности утврдио, али отишао и корак даље – извео самосталне и нове закључке на крају рада уз истовремено предлагање нових решења предметне проблематике.

VII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат, језгровито и јасно приказује резултате добијене опсежном анализом предметне проблематике и тумачи их на разумљив начин, поткован чињеницама добијеним анализом и резултатима истраживања датог у раду.

VIII КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме **ДА**
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе **ДА**
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци **ДА**
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања - **Дисертација не садржи недостатке**

IX ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

да се докторска дисертација „Болоњска процес и утицај на менаџмент и контролу квалитета у високом образовању“ , прихвати а кандидату Драгану Турањанину одобри одбрана

- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Марко Царић, председник

Проф. емеритус Зорка Грандов, ментор

Проф. др Лазар Ожеговић, члан

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.